

УДК 631.32

Кисенко З.Б., Гринів С.М.*

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родімцева, 15, м. Київ,
03041, Україна

*e-mail: grinin@ukr.net

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗМІНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСЛІДНИМИ ЗРАЗКАМИ ЕКСПЕРТИЗИ ЗАЯВКИ НА СОРТ РОСЛИН

Потужним біологічним засобом виробництва сільськогосподарської продукції є сорт рослин, який забезпечує високий і сталий рівень урожайності, якості продукції, економію енергетичних і матеріальних засобів, захист навколишнього середовища.

Сортові рослинні ресурси поки що залишаються основним біологічним засобом сучасного рослинництва. Вони складаються з охороноздатних сортів, які за результатами кваліфікаційної експертизи відносяться до об'єктів інтелектуальної власності, придатних до поширення в Україні. У загальному підвищенні урожайності всіх сільськогосподарських культур частка сорту складає від 25 до 50 відсотків, а отже є визначальним фактором зростання урожайності та виробництва продукції рослинництва.

З моменту прийняття у 2016 році Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» у новій редакції розпочався процес удосконалення та приведення у відповідність нормативно-правової бази у сфері охорони прав на сорти рослин.

З метою врегулювання порядку постачання та вимог до дослідних зразків сортів, які подаються для цілей експертизи заявки на сорт рослин скасовано Інструкцію щодо забезпечення дослідними зразками кваліфікаційної експертизи сортів рослин на придатність на поширення, затвердженої наказом Міністерства аграрної політики України від 15 грудня 2009 року № 896, зареєстрованій у Міністерстві юстиції України 15 січня 2010 року за № 37/17332 та Порядок ввезення в Україну дослідних зразків сортів рослин для цілей експертизи, затверджений наказом Міністерства аграрної політики України від 15 серпня 2008 року № 512, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 січня 2010 року за № 807/15498.

Натомість набрала чинності Інструкція щодо забезпечення дослідними зразками експертизи заявки на сорт рослин, затверджена наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 жовтня 2017 року № 576, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 26 лютого 2018 року за № 232/31684 (далі – Інструкція). Дії Інструкції поширюються на фізичних та юридичних осіб, що постачають дослідний зразок для цілей експертизи заявки на сорт рослин, експертний заклад, який уповноважений центральним органом виконавчої влади,

що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері охорони прав на сорти рослин на проведення науково-технічної експертизи заявки на сорт рослин.

У новій редакції, зокрема, викладено, що з метою впорядкування, постачання й отримання зразків для цілей експертизи експертний заклад визначає у своєму складі спеціалізований структурний підрозділ, основним завданням якого є реєстрація супровідних документів, облік зразків, перевірка супровідних документів, проведення підготовчих робіт з фасування, пакування, протруєння, постачання зразків до пункту дослідження, зберігання тощо.

Затверджені зміни торкнулися також і питань, пов'язаних із кінцевими строками постачання дослідних зразків сортів рослин до підрозділу та до пункту дослідження. Орієнтовні строки постачання зразків в залежності від ботанічного таксону та типу розвитку наведені в додатку Інструкції. Проте зазначено, що Компетентний орган визначає з урахуванням строків проведення агротехнічних заходів для відповідного ботанічного таксона і зони вирощування їх кінцеві дати.

Прийнятими змінами дещо розширені і вимоги до дослідного зразка, який постачається та до супровідних документів, які надаються разом із зразком. Зазначено, що факт надходження зразка, що не відповідає встановленим вимогам Інструкції фіксується у звіті про надходження дослідних зразків, про що повідомляється заявник. Заявник впродовж п'яти робочих днів з дня отримання зауважень має усунути виявлені порушення. Зразок, у якого порушення не усунені, знеособлюється шляхом змішування для подальшої утилізації в присутності (за бажанням) заявника або його представника.

Ще однією суттєвою зміною є те, що Інструкцією не передбачено автоматичне шифрування дослідних зразків сортів спеціалізованим структурним підрозділом. Натомість зразки на пункти досліджень постачатимуться з назвою сорту та номером заявки. Кодування (шифрування) зразків, з метою дотримання вимог статті 23 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин» про конфіденційність заявки на сорт рослин, забезпечать відповідальні спеціалісти пунктів дослідження.

Таким чином, затверджені науково-обґрунтовані нововведення сприятимуть покращенню строків та якості постачання дослідних зразків для цілей експертизи заявки на сорт рослин.